



PERIÓDICH REGIONALISTA INDEPENDENT,

de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y AnuncisDirecció: VILADOMAT, 164, 4.^a - 1.^a — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

SUSCRIPCIÓ:—Barcelona, UNA pesseta trimestre: fora, 1'50. — Un número sol, 10 céntims

Lo discurs presidencial DE D. ÀNGEL GUIMERÀ

I

Hem passat molts ratos agradables llejint treballs literaris de l' actual President de l' Ateneo: hem estat molt a gust diferents vespres en lo teatro sentint lo vers ó la prosa de las obras que ha donat a la escena, a quals representacions hem assistit per fer ressaltar en revistes los mérits y 'ls defectes que á nostre parer tenen; pero may hem sentit tanta satisfacció a'l dedicarnos á nostra afició instructiva, com a'l llejir lo discurs que l' aplaudit autor de *Maria Rosa* va escriure per l' acte d' inaugurar lo curs present en aquella important societat.

¿Per què aqueixa satisfacció? Perque semblant discurs és un notabilíssim document catalanista, y creyem que ab ell Guimerà ha fet un gran servey á la patria catalana; perque és un verdader compendi de nostra historia; perque está plé de bellesas literarias, y finalment perque ab ell son reputat autor vè á confirmar lo que havem nosaltres afirmar mes de una volta,

No l' analisarem punt per punt. Tothom que l' ha saborejat convindrà en que és un treball de imaginació privilegiada: á aquells que no l' sentiren en la sessió, recomanem sa lectura, segurs de que no 'ls doldrà l' temps que llejint lo passin.

Unicament com á mostra de la profunditat de ideas y de la bellesa de la forma, copiarem un de 'ls passatjes que l' avaloran.

Es aquell en que, després d' expressar que en totas las branques de'l saber la llengua catalana escalá en millors temps las majors alturas, afejeix:

«Més sobre de totas aquestas grans figuras de la llengua y del pensament de la nacionalitat catalana, se destacan, senyors, tres personalitats, com en mitj d'un bosc antiquíssim tres arbres dominadors quals socas muntessin per sobre 'l fullam dels altres arbres y amaguessin la capçalada verdejant entre núvols y estrelles, á manera de tres gegants que havessin arrelat en la terra, de

tant temps de sostenir ab sos brassos la volta del cel de sa patria. Són aqueixas tres colossals figuras de la llengua catalana en Ramon Muntaner, en Ramon Llull y l'Ausias March: lo cantor dels entusiasmes per la terra, lo cantor de las aspiracions de l' esperit, y l' cantor dels desitjos de l' home. La patria, y la fè, y l' amor, las tres cordas que vibran ab més forsa dintre de l' ánima. Y mireu, senyors: com si als tres no 'ls pogués sostenir un sol estat de la confederació de la llengua catalana, ó com si la Providencia volgués compartir la seva gloria deixantla com á herencia per un igual entre la germanat dels tres pobles, á en Ramon Muntaner nos lo donà á Catalunya, ahont se fundà la patria que resplandeix eternament en la historia; á Ausias March lo va deixar á Valencia, ahont l' amor se respira y l' senten fins las sevas palmeras quan, sacudint sa polsina d' or lo vent, remorejant plabers, á altrás palmeras lo transporta; y á Ramon Llull lo devallá á Mallorca, pera que ell desde Miramar extengués la mirada enllà d' enllà fins á obrir ell sol aqueix parpre misteriós que forma l' cel á l' horisó cayent sobre las onas.»

«Encara, senyors, que la llengua catalana no tingués, ni més enrrera ni més endavant d' ara, cap altra personalitat gloriosa, ab la d' ells tres n'hi hauria á bastament pera enorgullirse de parlar aquesta llengua totas las sevas generacions. Muntaner és l' encarnació viva de lo que va ser un dia aquest gran poble. Sa paraula es honoradesa. Lo que ell va fer ab aquesta paraula á sas vellesas, ho ha fet en lo nostre temps una màquina que fixa las imatges; més las reproduccions d' ell no donan las imatges mortas, esblanquehidas y entercas, sinó que són la veritat mateixa, com si diguéssim plenas d' ánima, ab sol que crema, y rius que devallan, y cors que bategan.»

«Ramon Llull es lo primer pensador de la nissaga catalana; és ell lo savi entre 'ls savis, lo poeta sentidíssim y arrebatat; es la activitat incansable y més productora que han conegut los sigles. En marxa sempre l' seu cos y l' seu esperit, aquell va recorre l' món d'un cap á l' altre, aquest volà per los espays infinits abarcant y subjectant ideas pera ferlas visibles y palpables á la migrada inteligencia dels altres homes. Ella va ésser, senyors, com un torrent impetuós sempre desbordat que passa per sobre de tot, y tot al passar ho remou y fertilisa. La seva obra no sembla pas la d'un sol home, sinó la de tots los homes pensadors d' una època. No sembla sinó que la seva mà, obehint á molts pensaments, escrigués molts llibres al mateix temps, com si mogués á l' hora un feix de plomas, puix no n'hi há prou ab una llarga vida com la seva, si això no fos un prodigi, pera deixar al món tantas ideas tancadas en tants llibres.»

«Era Ausias March lo poeta més conegut y més estimat que fins alashoras havia escrit de l' amor en la nostra llengua. Y va ser ben justa la seva fama, ja que ell

cantà ab més passió, ab més color y ab més realisme que ningú lo sentiment d'aquest amor en totes las situacions de la nostra vida, tant quan l'home s'entrega vensut á aquest amor per la seva forsa ensopidora, com al lluytarhi desesperadament afanyós de tornar á la llibertat de l'ánima que l'amor li arrebatava; com també quan l'home l'véns á aquest amor dels sentits per la forsa de la idea pura que viu endintre nostre, y qual esperit es l'esclau humil ó l'soberá absolut, segons l'estat de l'home ó segons es l'home per ell mateix; que bé ho sap conèixer prou Ausias March com es format per la lluyta de las passions aquesta barreja d'ánima y de cos que, engrillonada l'una á l'altra, constituheix nostre ser, quan diu: «Tal com es hom, de tal amor es pres»; y: «E poder pren amor segons on entra».

La Fè, la Patria y l'Amor, són las tres ideas gegantescas de'l Catalanisme y 'ns plau que així ho consigní en son discurs lo Sr. Guimerá.

Després en brillants períodos demostra que quant ha decaygut lo cultiu de la literatura regional és quant Catalunya ha perdut sas llibertats y sa autonomia.

Y entrant en la segona part, pregunta quin será l'demà d'aquesta llengua y literatura. ¿Dén gosarse y enorgullirse l'país de la seva existencia y perfeccionarla mes cada día, ó déu avergonyirse d'ella y posantse a'l costat de'ls enemichs, ajudar á perseguirla y acorrallarla?

Y's posa a'l costat de'ls bons catalans que defensen la parla de la terra. Per' xò hem dit a'l principi que vè á afirmar lo asseverat per nosaltres en diferents articles.

Pensem extèndre'ns mes sobre aquet punt, y á aquest objecte en altre número continuarem parlant de'l discurs de'l Sr. Guimerá, á qui felicitem per son valios treball.

P. DE R.

Estrenos catalans

Romea.—*Entresuelo primera*, comedia en un acte, escrita en prosa.

Es la primera producció teatral que ha presentat aquest autor, segons ell diu a'l final de la obreta; y aquesta declaració fa que la crítica no siga tan severa com hauria de sèr tractantse de l'estreno en un teatre important com és lo de Romea. A sèr estrenada en un teatre, hauria servit á l'autor per escriure'n més tart una de millor; pero donada en lo clàssich teatre Catalá, hem de dir qu'és un xich pessadet, que l'argument és gastat, l'acció és un pech falsa y 'ls personatjes alguns fluixejan y altres... també.

La execució és lò únich que estigué á bona altura. Van pèndre'hi part las Sras. Parrenyo y Planas, y 'ls senyors Goula, Pinós, Capdevila (Llorens), Llano y Ferrer.—Jo.

CANSÓ

Si 'l mes de Maig floreix,
la prada ja 's vesteix
de flors gayas y ricas.

A eixa festa d'amor,
ab l'alegria a'l cor
venen totes las ninas.

¿Quina será d'aquí,
la que voldrá escullir
lo llorejat poeta?

¿La de'l vestit xamós,
la de'l parlar preciós,
y cara boniqueta?

La bonicó no cal:
si 'l cor és ben lleal,

es tót lo que voldria
per Reyna de las flors
la festa de'l amor,
y pura poesia.

Posat, nineta; la mantellina
que siga blanca y ab blonda a'l front;
com la poncella de clavellina,
tu n'est l'eleta per donar llor.

Si 'l mes de Maig floreix,
la prada ja 's vesteix
de flors gayas y ricas.

A eixa festa d'amor
ab l'alegria a'l cor
venen totes las ninas.

ANTÓN BUSQUETS Y PUNSET.

Revista Teatral

Romea.—Lo benefici de'l primer galán Sr. Bonaplata va estar molt concorregut. *L'ánima morta*, de Guimerá, va fer viurer l'esperit de 'l públich. Lo Beneficiat va estar á tanta ó mes altura que á l'estrenar l'obra en Novedats. Los demés feren esforços per contribuir á un bon éxit; pero no tots estigueren de'l tot acertats.

Qui ho estigué, com diem, és lo Sr. Bonaplata que's va lluhir y va lograr un plé ó poch menos.

Eldorado.—Dissapte passat tingué lloch l'estreno de la sarsuela de Jackson Veyan y Frederich Chueca, titulada: *Las zapatillas*.

L'argument és molt prim: és tret d'un quènto. Hi ha situacions que's prestan per' lluhirs'hi 'l músich; hi ha versos com aquets:

*Repara
que haces falta para
que se salve la Diputación.*

Pero la part més important de *Las zapatillas*, á la qual hem fixat nostra atenció, és la música, deguda á l'aplaudí Mtre. Chueca. Buscant en l'obra alguna cosa nova, sustancial, que junt á la originalitat portés aparellada la elegancia en sa forma y una tendencia progressiva en fondo; buscant en las ideas musicals afinitat ab la idea dramática, resultancia perfecta en la persecució de un objectiu comú á abdós autors; buscant en la manera de vestir la melodia algún toch, alguna idea, algún dissenyo que acusés observació, estudi é inteligencia en la creació de'ls personatjes de l'obra; buscant nova atmósfera ahont no's respirés l'ayre inficionat d'altras produccions de'l mateix autor que no fossin *Gran-Via*, *Arca de Noé*, *El año pasado por agua*, etc., etc., res d'això en *Las zapatillas* hi hem trobat.

Las melodias si són expontáneas, fácils, senzillas y de aquellas que s'aprenen desseguida, és perque totes resultan variacions novas d'un tema vell. Sens haverlas un sentit, iniciat lo ritme melódich, las canta sens equivocarse.

Continuament recorda las cansons castellanas que contenen las obras de Inzenga, Ocon y Núñez Robres. Mes las d'aquest últim per sèr las de menos mérit.

Fins poch cuydado hi hem observat en la aplicació de certa música á la lletra. Diu aquèsta en lo duo de *Clara y Pepin*:

*Cuando me lanzo á calle
con el FUTRAQUE y el CLÁ,
todas las niñas se asoman
sólo por verme pasar.*

Ab la mateixa música d'aquesta lletra hi posa aquesta altra:

*Unas á otras se dicen:
«¿Qué chico más resalao!»*

*de la sal que va tirando
voy á cojer un puñao.»*

Sols llegintla fa mal efecte la paraula regular ab que acaban lo segon y quart vers: sentintla ab música, acostumat l' oïdo a'l ritme establert en los quatre versos primers, és inaguantable. Lo músich podia ab facilitat salvar aquest, per nosaltres, defecte; no ho feu; ell sabrà perquè.

Los coros de'l tercer quadro són ja coneguts per figurar en altrás obras de'l mateix autor. Lo *paso doble*, fa efecte, d' or doublé, per la excessiva sonoritat de la xaranga, orquesta y coro, y per l' animació y bullici que mouhen los personatjes que hi ha en la escena. Lo mérit musical és casi invisible.

Lo millor de la partitura és lo terceto de'l verb «amar.» Hi desputa certa originalitat, elegancia melódica y frases molt ben sentidas, com és la que diu:

¡Qué cosas tiene el profesor!

Pero, ¿basta això per donar lo V.º B.º á un' obra que entre 'ls molts números de música sols un mereixi la atenció per son mérit?

Resumim: *Las zapatillas* és poquíssima cosa.

L' execució deficient á la nit de'l estreno ha millorat en las successivas representacions.

—Dimecres tingué lloch una funció en obsequi de'ls senyors Jackson y Chueca. Foren los dos ovacionats, demanant lo públich la repetició de'l *paso doble* de *Cádiz*.—
A. DE LA FLORIDA.

Granvia.—Lo públich que freqüenta aquest local està d' enhorabona y la empresa Güell ha fet un esforç que no duptem li proporcionarà molt bons resultats.

Tal és las representacions de la ópera *Carmen* traduïda a'l espanyol y cantada per la Srta. Fábregas que habia cantat la mateixa obra en italiá en grans teatros, y que desempenya la part de protagonista ab molt acert.

La acompanyan justament lo tenor Sr. Cassañas, lo barítono Sr. Carbonell, que la va estrenar a'l Liceo ab la célebre Frandín, lo baix Sr. Heras, la Srta. Valdés y la Sra. Martí, obtenint en conjunt una interpretació acabada.

Los coros y la orquesta, dirigida per lo mestre senyor Conti, compleixen son comés.

Carmen ha sigut per aquest teatro un aconeximent y una ganga á favor de'l públich, puig en cada representació 'l local s' ha vist ple de gom á gom.

—La sarzuela *De telón adentro* és un boceto mes ó menos detallat de costúms interiors de teatro, escrit per don Bruno Güell, ab música agradable de'l Sr. Fando.—A.

Secció de'l Pirotécnic

Lo diari *La Publicidad* diu que algunas senyoras se li han queixat de que 's prediqui en catalá en algunas iglesias, y fa mes encara: indica que 'l parlar catalá en la trona es bo solament per oyents ignorants.

¡Malo, malo, malorum! puch dir fent de predicador. Això proba que *La Publicidad* es castellanera.

Això no pòt anar.

Jo crech que si un predicador vol expressarse en catalá, t'è dret y deber de ferho.

Las senyoras castellanas ó que tingan la petulancia de que 'l catalá fa cursi, que vegin á sentir á capellans que prediquin en castellá, que ja n' hi há.

O si no que 's deleytin ab los magnífichs articles y discursos de'n Castelar.

Pero no tingan la pretensió ridícula de que 'ls barcelonins, per ilustrats que sigan, hagin de deixar de entendre la llengua catalana.

¡Això may, may, may!

Y respecte á *La Publicidad*: ¿no va criticar á un Delegat de 'l Gobernador civil perquè en una reunió no va dei-

xx parlar catalá á l' orador Sr. Llanas? Donchs ¿com insinúa a'l Bisbe que privi de predicar en nostra propia llengua?

¡Lógica, lógica, lógica! sino vol que 's digui ¡planxa, planxa, planxa!

Lo POLVORISTA.

Secció de Montepíos

PROYECTO DE ESTATUTOS

PARA

La Unión y Defensa de los Montepíos

formulado por

JUAN PERELLÓ Y ORTEGA

*Presidente de la asociación EL AMPARO MODERNO
y vocal de la Comisión de Directores*

(CONTINUACION.)

Art. 31. Los socorros por casos de fuerza mayor y por ancianidad, empezarán á concederse en 1.º de Enero de 1898.

Sin embargo, el Consejo Delegado podrá acordar que se concedan antes de la indicada fecha si, á su juicio, lo permite el fondo existente ó si lo cree útil al interés general de la Asociación.

Art. 32. Todos los años se invertirá una cantidad del capital social en desempeños de pequeños, préstamos de ropas pertenecientes á individuos pobres que estén asociados á cualquiera de los Montepíos adheridos.

Art. 33. Aquéllos que deseen obtener el beneficio del artículo anterior, deberán avisarlo al Consejo Directivo por medio de la Dirección del Montepío á que pertenezcan.

Art. 34. Los referidos desempeños de ropas, se harán en Diciembre ó Enero, y se dará preferencia á los empeños verificados en el Montepío Barcelonés y sus sucursales, ó en el Montepío de la Esperanza.

CAPÍTULO IV

De la Administración

Art. 35. El Consejo Directivo dirigirá la gestión económica de esta Asociación por medio de la Sección Administrativa.

Art. 36. A este efecto nombrará un Administrador y los dependientes subalternos indispensables, quienes estarán á las órdenes del primero.

El Consejo Delegado señalará los sueldos de los referidos empleados.

Art. 37. El Presidente tendrá un libro de Cargo y Data en el que anotará todos los cobros y pagos procedentes, mediante libranzas del Administrador, quien hará los respectivos asientos en el libro de Contabilidad.

Art. 38. Las libranzas referidas, para ser válidas necesitarán el V.º B.º del Presidente, y sin este requisito el Tesorero no se hará cargo de ellas ni podrá efectuar cobro ni pago alguno.

Art. 39. El Tesorero deberá ser siempre asociado de responsabilidad.

Art. 40. Todos los documentos que sirvan para acreditar los pagos ó el ingreso de cantidades serán precisamente talonarios, con su matriz explicativa, que habrá de quedar en el cuaderno de que se corte el talón.

Art. 41. Se creará una Sección especial de auxilio en caso de muerte, para que puedan dejar legados á sus herederos las personas que formen parte de alguna ó algunas de las asociaciones adheridas á *La Unión y Defensa de los Montepíos*.

Art. 42. Pertenecerán á dicha Sección los individuos de ambos sexos (de montepíos adheridos) que satisfagan en esta Administración la cuota de una peseta á que se refiere el apartado 8.º del artículo 18 de estos Estatutos.

Art. 43. La suma de las cuotas expresadas se destinará única y exclusivamente á que los herederos de las personas que las satisfagan, en caso de que alguna de ellas fallezca perciban 500 pesetas, con la deducción de un diez por ciento y de la cantidad que les haya de entregar el Montepío ó Montepíos de que el fallecido hubiese formado parte.

Art. 44. Siempre que se agote el fondo especial para casos de muerte, las personas que deseen seguir disfrutando el derecho de transmitir á sus herederos el de cobrar legados en la forma señalada en el artículo anterior, pagarán otra cuota de una peseta con el mismo objeto.

Art. 45. El importe del diez por ciento que se descontará en cada pago de los legados que se establecen, se aplicará á satisfacer más legados, y las deducciones por lo que deban satisfacer directamente á los interesados las hermandades respectivas, aumentará el capital de *La Unión y Defensa de los Montepios*.

Art. 46. Si falleciese alguna de las personas de esta Sección especial antes de formarla número suficiente para abonar las 500 pesetas, se entregarán al heredero ó herederos del difunto las recaudadas, sin deducir el diez por ciento y sin derecho á percibir el resto.

(Continuará.)

Repertori de fora

Vendrell 19 de Febrer.

Los *teatristas* están d' enhorabona. Si sense sèr á la Quaresma han dejunat d' espectacles, ara qu' ès dejuni podran menjar de valent.

En efecte, tenim dos companyias; una en lo Circo, dirigida pe'l tenor cómic don Francisco Puig, en la que figura la tiple Sra. Seuba, tenor Navarro, barítono Carrasco, baix Gil, l' mestre Ayné y altres artistas. Fará sarsuela gran.

La de sarsuela *chica* y vers ès la de'l Tivoli, composta de las Sras. Periu, Sánchez y Xifren, Srs. Casals (Enrich), Perelló (Emilio), Millá (Lluís), Oliva, Manso y Casellas. Veyam quina s' endurá la palma per' portarla á benehir lo diumenje de Rams.—R.

Reunions particulars

TALIA.—Lo benefici de la Srta. Anita Parejo, donat lo passat diumenge, va donar lloch á que demostressin sas galas artísticas tots los que prengueren part en la funció, que fou la comedia *Consuelo*. Va haverhi una bona entrada—y aplausos en gran també—per tots, inclós Messegué—y per la beneficiada.—Jo.

CASINO ARTESÁ. (Gracia).—Lo passat diumenge s' posá en escena l' drama *El músico de la murga* de qual execució podem dir que fou bastant satisfactoria, distingintse l' director Sr. Jané en lo difícil paper de protagonista que li valgué molts aplausos. La Srta. Casao bastant insegura: la Sra. Rodés y ls Srs. Mateu, Galindo y Serra, bè.—R. M.

Saló de descans

—Ha mort la distingida Sra. D.^a Carme Carreras y Cubillas, esposa de nostre benivolgut amic D. Victor Font y Casellas. L' acte de l' enterro va ser una verdadera manifestació de respecte y simpatia, puig va acudirhi numerosa concurrencia per donar l' últim tribut á la difunta, que fou sempre persona de totes prendas y de ls mes nobles sentiments.

A l' lamentar tan gran desgracia que sentim de veras, enviem nostre pesam a'l Sr. Font y á sa familia.

—La companyia infantil que dirigeix lo Sr. Bosch, actua en lo teatro de'l Tivoli.

En altre època y en aquet mateix períodich, exposarem nostre parer respecte á l' fi y las conseqüencias que perse gueix lo citat director.

De cap manera podem alentar y menys aplaudir lo fet de treurer á las criaturas de sa esfera pròpia fèntlos manifestar passions que no ès possible sentin y que ls precipitan á ls noys y noyas en la irreparable perduda de sa existencia y aceleran la vida tranquila y sossegada de l' infancia per entre ls escolls d' una carrera nómada, cosmopolita, lluny de l' embaumada admòsfera recalentada per l' amor de la familia.

Per aquet motiu do parlarem de las resrepresentacions. —S' ha establert en lo carrer de Sta. Ana, 35, 1, un nou Arxiu teatral á càrrech de ls Srs. Alsina y Togores, que tenim entès se dedicarán ab gran zel y activitat a'ls assumptos propis de sa especialitat.

—Per divendres se disposa un altre benefici en lo local de *La Nueva Lira*. La funció será catalana; l' beneficiat, D. Simon Alsina y Clos; las obras escullidas són: *La Espiga roja* y *Xelin*. Creyem que hi haurá gran concurrencia y ho desitjem.

SANTASUSANA

Santasusana • Santasusana

MÁQUINAS PER' CUSIR Y PER' FER MITJA

Aparatos de pèndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Carrer de l' Carme, 34. — BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.^a —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

• JUAN AYNE •

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

Especialidad en pianos de alquiler. Guitarras desde 5 pesetas.

À CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

La Gran liquidación

La casa que da los muebles más sólidos y más baratos

UN MOBILIARIO NON PLUS ULTRA

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un sommier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas regilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 - Barcelona

CASAS RECOMENADAS

Magatzem de pells de J. M. Pous, Freixuras, 6. Sastreria de teatros, de E. Vassallo Malatesta, Asalto 14

Fotografia de A. S. (Xatart), Carme, 3, tercer. Taller de atrás de E. Vidal, Ronda S. Pau, 48

Sastre de teatros, Francisco Tey, Sadurni, 14, 1.^o Inmillerables anissats de A. Bestard y fils. (Santa Maria Mallorca), se venen en las principales botillerias y colmadors.

Imp. Pujol y Comp.^a, Tallers, 45